

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

FINANŠU UN EKONOMISKAIS PAMATOJUMS **SOLI PA SOLIM**

Ritvars Timermanis,
CFLA Publiskās un privātās partnerības nodaļas vadītājs

Konference **Publiskā un privātā partnerība: vai īstais laiks iespējams?** | 09.12.2021.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

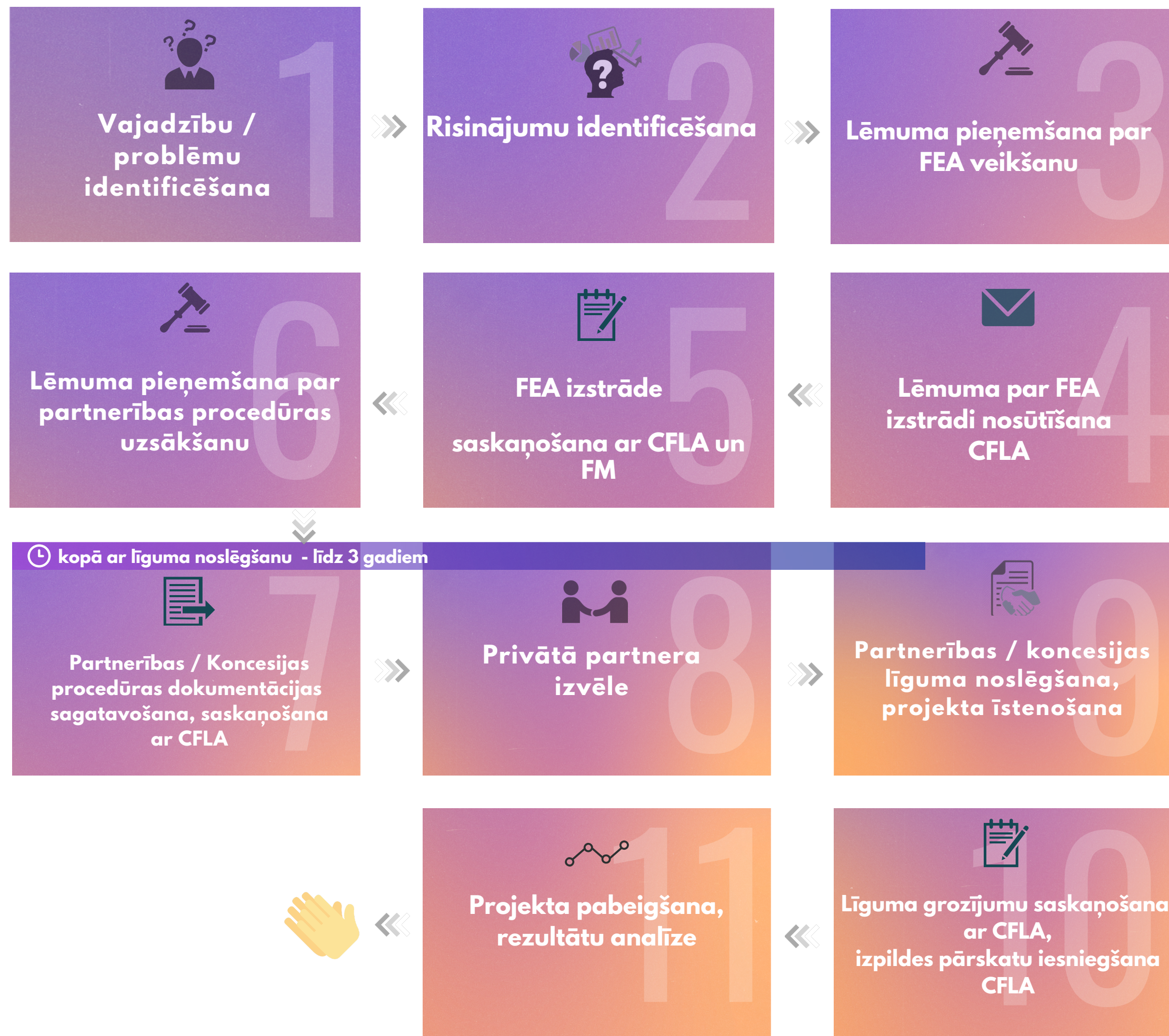

... BET
KĀPĒC
TAS IR VAJADZĪGS?

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

PPP PROJEKTA CIKLS 11 SOĻOS

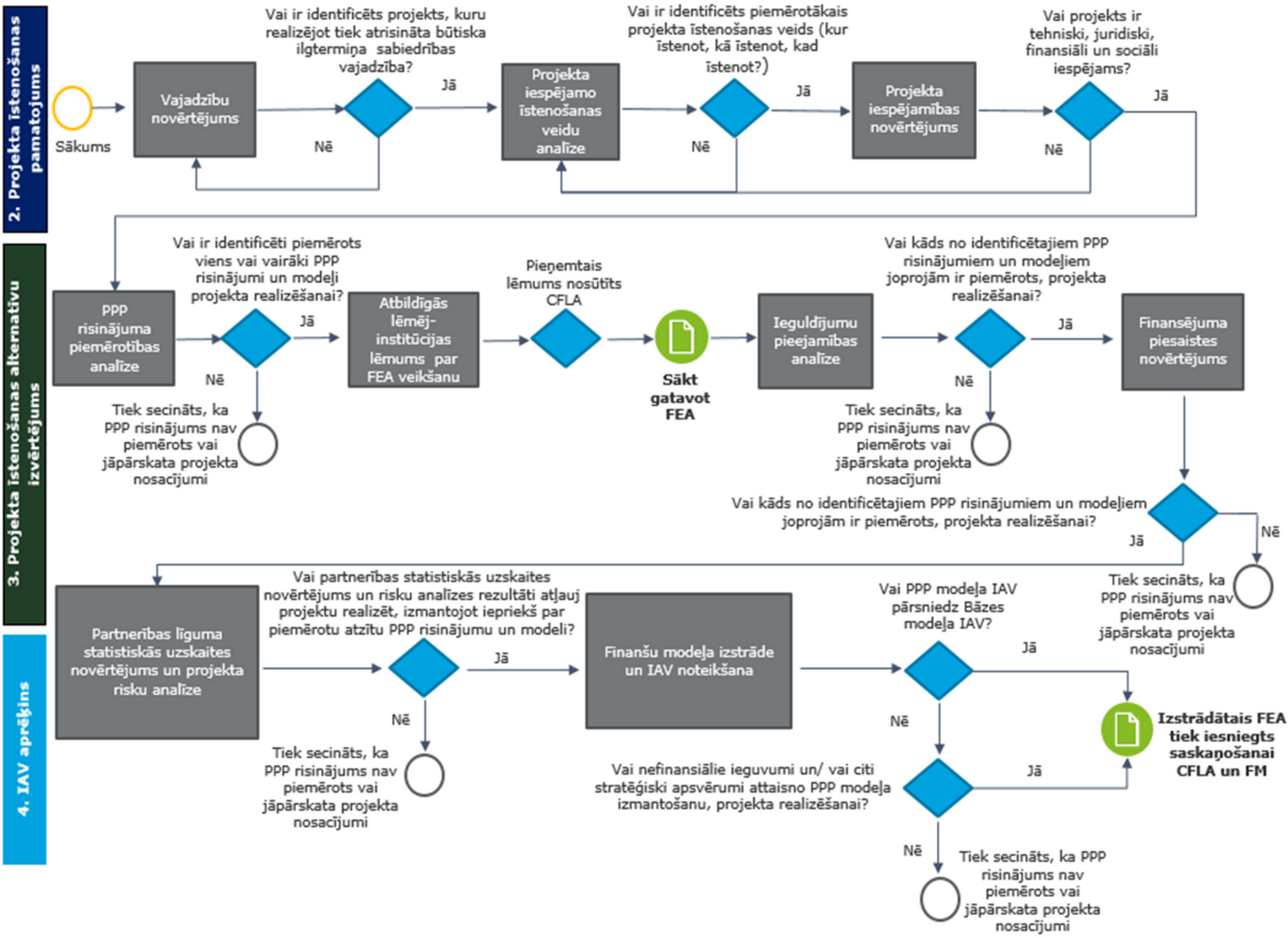
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

GALVENĀS FEA SADAĻAS

1. Projekta īstenošanas **pamatojums**
2. Projekta īstenošanas **alternatīvu izvērtējums**
3. Ieguldījumam atbilstošās vērtības aprēķins

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

1. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS PAMATOJUMS

- 1.1. Vajadzību novērtējums
- 1.2. Projekta iespējamo īstenošanas veidu analīze
- 1.3. Projekta iespējamības novērtējums

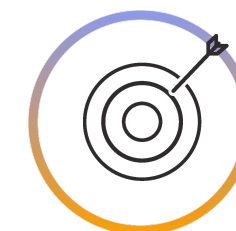
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

1. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS PAMATOJUMS

1.1. Vajadzību novērtējums

veikt vajadzību
novērtējumu

identificēts projekts,
lai attrisinātu aktuālu un
ilgtermiņa sabiedrības
vajadzību / problēmu

Nepieciešamību ieguldīt projektā galvenokārt attaisno šādi apsvērumi:

- **nepietiekama** esošās infrastruktūras vai pakalpojumu **kapacitāte**, lai apmierinātu pieaugošu sabiedrības pieprasījumu;
- esošās infrastruktūras **tehniskais nolietojums**;
- esošā infrastruktūra vai pakalpojumi vairs **neatbilst normatīviem** vai vides standartiem;
- ir **jāaizvieto infrastruktūra**, kas nolietojusies vai tikusi bojāta nepietiekamas uzturēšanas vai nepārvaramas varas apstākļu dēļ;
- radusies **nepieciešamība pēc jaunas infrastruktūras** vai pakalpojuma, kas iepriekš nav ticis nodrošināts vai sniegts.

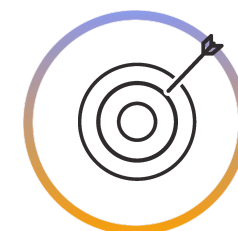
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

1. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS PAMATOJUMS

1.2. Projekta iespējamo īstenošanas veidu analīze

analizēt iespējamus
tehniskos, juridiskos,
finanšu risinājumus

identificēts piemērotākais
projekta īstenošanas veids
kur, kā, kad īstenot

Jāizvērtē iespējamie tehniskie, juridiskie un finanšu risinājumi atbilstoši šādiem soļiem:

- iespējamā projekta **īstenošanas veidu identificēšana**
 - (NB! “leguldījumu neveikšana” var būt viens no izvērtējumā iekļaujamajiem veidiem);
- katra identificētā īstenošanas veida **provizoriskās finanšu ietekmes** izvērtējums;
- katra identificētā īstenošanas veida **provizoriskā EIIA**
 - skatīt norādi par izmantojamajiem dokumentiem: EIIA sagatavošanas vadlīnijas;
- katra identificētā īstenošanas veida provizoriskā **pieejamības analīze**.

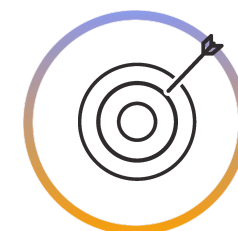
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

1. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS PAMATOJUMS

1.3. Projekta iespējamības novērtējums

novērtēt tehnisko,
likumisko, finansiālo,
sociālo iespējamību

aprakstīta projekta tehniskā,
likumiskā, finansiālā, sociālā
iespējamība
tiek iekļauts FEA dokumentā

Izvērtējami 4 projekta aspekti:

- **tehniskā iespējamība:**
 - tehniskais apraksts, kvalitātes prasības, īstenošanas ilgums, veicamo darbu metodes un tam nepieciešamie resursi, tehniskie un darbības riski;
- **juridiskā iespējamība:**
 - tiesības izsludināt iepirkumu un realizēt iespējamo projektu, nepieciešamās atļaujas, saskaņojumi un apstiprinājumi, šķēršļi vai ierobežojumi projekta īstenošanai;
- **finansiālā iespējamība:**
 - izmaksu komponentes, finanšu un komerciālie riski, tirgus apzināšanas, infrastruktūras vai pakalpojuma lietošanas maksa, pieejamības analīze;
- **sociālā un vides iespējamība:**
 - sociālā ietekme, ietekmi uz vidi, risinājumi ietekmes novēršanai vai mazināšanai.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

2.

PROJEKTA ĪSTENOŠANAS ALTERNATĪVU IZVĒRTĒJUMS

2.1.

PPP risinājuma piemērotības analīze

2.2.

Ieguldījumu pieejamības analīze

2.3.

Projekta iespējamības novērtējums

2.4.

Partnerības līguma statistiskās uzskaites novērtējums

2.5.

Projekta risku analīze

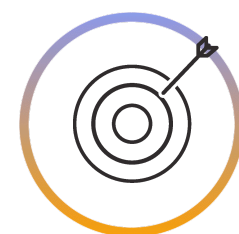
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

2. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS ALTERNATĪVU IZVĒRTĒJUMS

2.1. PPP risinājuma piemērotības analīze

noteikt, vai projektu
var realizēt kā PPP

pieņemts lēmums par
piemērotu PPP risinājumu un
modeli projekta realizēšanai
vienu vai vairākiem

Jāizvērtē jautājumi, kas saistīti ar piemērojamo tiesisko regulējumu, publiskā partnera un potenciālā privātā partnera iespējām un citiem projekta specifiskajiem aspektiem.

Iespējamie PPP modeļi, ko iespējams īstenot katra PPP risinājuma ietvaros:

- 1) FO: Tikai Finansē (angļu val. – Finance Only);
- 2) DBM: Projektē, Būvē, Uzturi (angļu val. – Design, Build, Maintain);
- 3) DBO: Projektē, Būvē, Apsaimnieko (angļu val. – Design, Build, Operate);
- 4) BBO: Pērc, Būvē, Apsaimnieko (angļu val. – Buy, Build, Operate);
- 5) BOT: Būvē, Apsaimnieko, Nodod (angļu val. – Build, Operate, Transfer);
- 6) LDO: Nomā, Attīsti, Apsaimnieko (angļu val. – Lease, Develop, Operate);
- 7) BLOT: Būvē, Nomā, Apsaimnieko, Nodod (angļu val. – Build, Lease, Operate, Transfer);
- 8) DBFM: Projektē, Būvē, Finansē, Uzturi (angļu val. – Design, Build, Finance, Maintain);
- 9) DBFO: Projektē, Būvē, Finansē, Apsaimnieko (angļu val. – Design, Build, Finance, Operate);
- 10) CBFO: Konservē, Būvē, Finansē, Apsaimnieko (angļu val. – Conserve, Build, Finance, Operate);
- 11) DBFOOT: Projektē, Būvē, Finansē, Turi īpašumā, Apsaimnieko, Nodod (angļu val. – Design, Build, Finance, Own, Operate, Transfer).

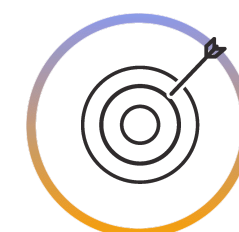
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

2. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS ALTERNATĪVU IZVĒRTĒJUMS

2.2. Ieguldījumu pieejamības analīze

novērtēt publiskā partnera un/
vai gala lietotāju iespējas un
vēlmi veikt maksājumus par
saņemto pakalpojumu

gūts apstiprinājums vai
noliegums par PPP risinājuma/
modeļa pieejamību

Pieejamība attiecas uz publiskā partnera vai gala lietotāju spēju maksāt tādu infrastruktūras vai pakalpojumu lietošanas maksu vai cenu, kas spēj segt privātā partnera ieguldījumu.

Apzināmie aspekti publiskā partnera budžetā, novērtējot PPP risinājuma, modeļa ietekmi:

- budžeta apjoms un ilgtermiņa saistības;
- plānoto maksājumu ilgtermiņa ietekme uz tā budžetu;
- projekta ieņēmumu ilgtermiņa ietekme uz tā budžetu.

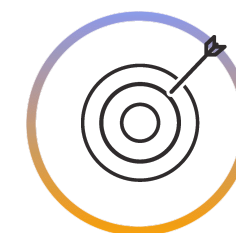
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

2. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS ALTERNATĪVU IZVĒRTĒJUMS

2.3. Finansējuma piesaistes novērtējums

noteikt PPP risinājuma, modeļa
spēju piesaistīt finansējumu,
veicot tirgus apzināšanu

iegūti dati par finansējuma
piesaistīšanas nosacījumiem
noteiktajiem PPP risinājumiem,
modeļiem

Publiskajam partnerim ir jāveic tirgus apzināšana, lai identificētu potenciālos finansētājus un finansējuma piesaistīšanas nosacījumus, tai skaitā ir **jāvērtē**:

- vai ir apzināti visi iespējamie **finansējuma avoti**,
 - t.sk. komercbankas, attīstības bankas, kapitāla ieguldītāji, privātā vai riska kapitāla fondi, ES fondi;
- vai potenciālajiem finansētājiem ir **pieredze PPP projektu finansēšanā**;
- vai projekta struktūra veicina finansējuma piesaisti uz **labvēlīgiem noteikumiem**
 - piemēram, izdevīga aizdevuma procentu likme, projekta ilgumam atbilstošs aizdevuma termiņš, pirmstermiņa atmaksas nosacījumi;
- vai pastāv varbūtība, ka finansētāji pieprasīs **publiskā partnera garantiju** nodrošināt privātā partnera ieņēmumus minimālā apmērā.

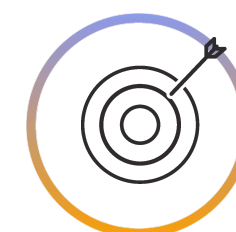
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

2. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS ALTERNATĪVU IZVĒRTĒJUMS

2.4. Partnerības līguma statistiskās uzskaites novērtējums

noteikt partnerības līguma
statistiskās uzskaites kārtību

gūts apstiprinājums vai noliegums
par partnerības līguma statistisko
uzskaiti vispārējā valdības sektora
aktīvu bilanci

Partnerības līguma uzskaitē aktīvu bilanci tiek vērtēta, analizējot, **kura puse** - publiskais vai privātais partneris - **uzņemas lielāku risku un saņems lielāko atbildības daļu** no aktīviem.

Galvenie vērtējamie risku un atbildības elementi:

- būvniecības risks - saistīts ar būvniecības darbu izpildi;
- pieejamības risks - saistīts ar pakalpojumu izpildi;
- pieprasījuma risks - saistīts ar pakalpojumu pieprasījumu.

Partnerības līgums ir
ārpusbilances uzskaitē, ja
izpildās kāda no tabulā
minētajām būtiskuma
kritēriju kombinācijām:

	Ļoti augsts	Augsts	Vidējs
1.	ne vairāk kā 1	0	ne vairāk kā 2
2.	0	ne vairāk kā 2	ne vairāk kā 1
3.	0	ne vairāk kā 1	ne vairāk kā 4
4.	0	0	ne vairāk kā 7

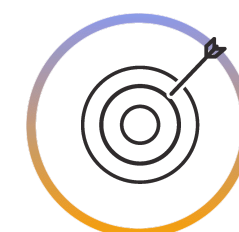
Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

2. PROJEKTA ĪSTENOŠANAS ALTERNATĪVU IZVĒRTĒJUMS

2.5. Projekta risku analīze

novērtēt projekta riskus un to
ietekmi uz IAV

identificēti PPP projekta riski,
noteikta to optimāla pārdale

Atbilstoša un pārdomāta risku identificēšana, novērtēšana un pārdale ir viens no galvenajiem faktoriem izdevīgas ieguldījumam atbilstošās vērtības sasniegšanai PPP projektā.

PPP projekta risku analīze ietver:

- risku **kvalificēšanu** - identificēšanu un definēšanu;
- risku **kvantificēšanu** - ietekmes, iespējamības, bāzes un iespējamo izmaksu noteikšana;
- risku **pārdali** - publiskā partnera, privātā partnera un abu partneru kopīgo risku noteikšana;
- risku **ietekmes mazināšanu**;
- risku **uzraudzīšanu** un pārvaldību PPP projekta dzīves cikla laikā.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

IZMAKSU UN IEGUVUMU ANALĪZE

3.1. Finanšu modeļa izstrāde

3.2. Ieguldījumam atbilstošās vērtības noteikšana

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

3.

IZMAKSU UN IEGUVUMU ANALĪZE

3.1.

Finanšu modeļa izstrāde

Ievades darblapas

- Termiņi un datumi
- Makroekonomiskie pieņēmumi
- Diskonta likme
- Nodokļu likmes
- Finansēšanas struktūra
- Kapitālieguldījumu plāns
- Izmaksu plāns
- Ieņēmumu plāns
- Bāzes modeļa korekcijas
- Risku kvantificēšana
- Statistiskās uzskaites kontroljautājumi

Aprēķinu darblapas

- Laika grafiks
- Kapitālieguldījumi
- Finansēšana
- Izmaksas
- Ieņēmumi
- Naudas plūsmas
- Jutīguma analīze

Rezultātu darblapas

- Rādītāji
- Grafiks
- Kopsavilkums

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

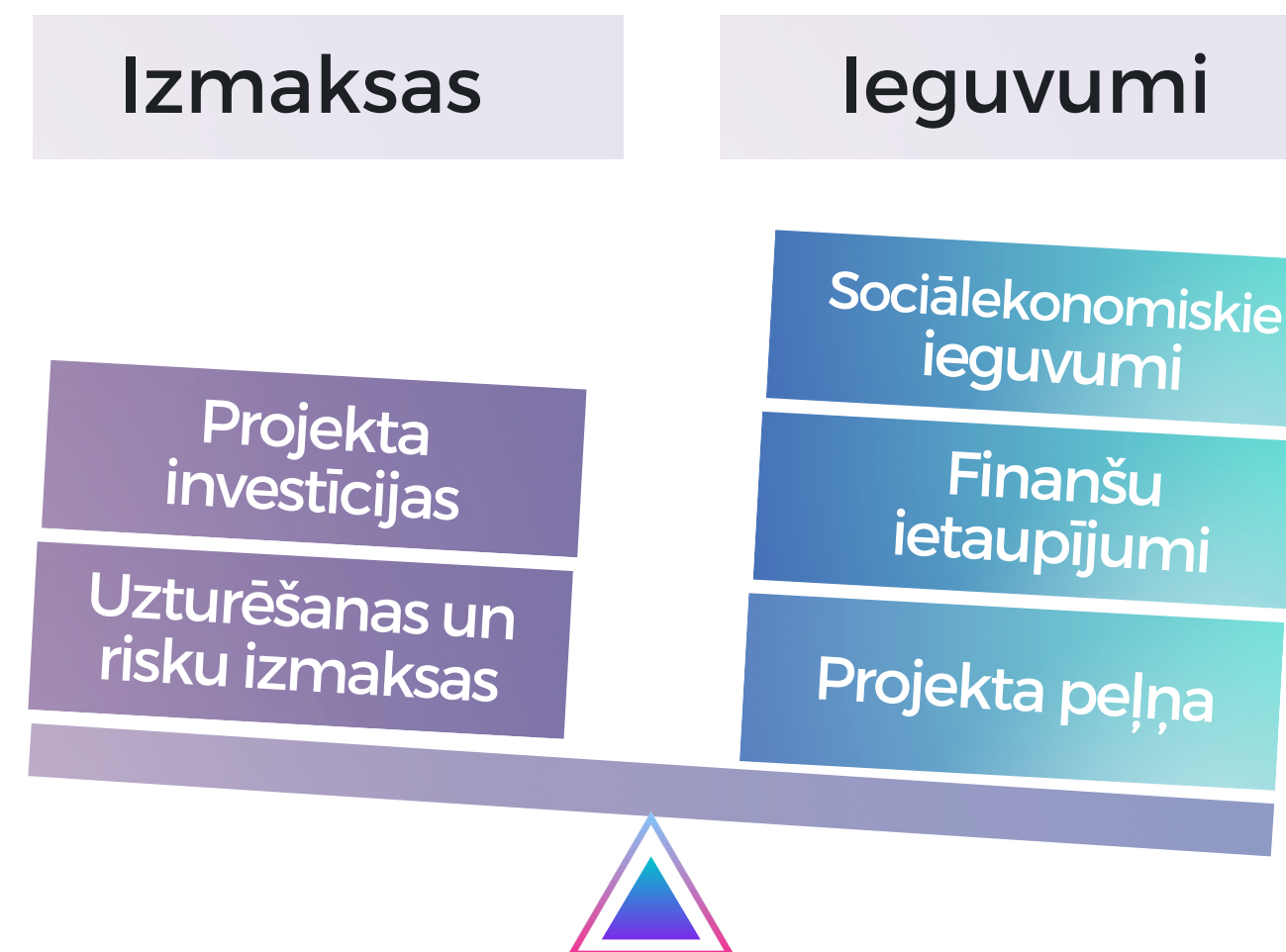
3. IZMAKSU UN IEGUVUMU ANALĪZE

3.2. Ieguldījumam atbilstošās vērtības noteikšana

Projekta īstenošanas alternatīvu finanšu un sociālekonomiskos rezultātus salīdzina un analizē, veicot:

- **ieguldījumam atbilstošo vērtības aprēķinu**
 - augstākās finanšu un ekonomiskās tīrās tagadnes vērtības noteikšana
- **partnerības līgumcenas koridora aprēķinu**
 - starpība starp zemāko un augstāko aprēķināto ieguldījumam atbilstošo vērtību
- **jutīguma analīzi**
 - pieņēmumu izmaiņu ietekme
- **scenāriju analīzi**
 - vairāku pieņēmumu (parasti saistītu) kopējā ietekme

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

BIROJI

Rīga, Smilšu iela 1 | 66939777

Jelgava, Pasta iela 43

Kuldīga, Liepājas iela 48

Cēsis, Jāņa Poruka iela 8

Rēzekne, 18.novembra iela 35

E-PASTS

info@cfla.gov.lv

KLIENTU APKALPOŠANAS CENTRS

Rīga, Meistaru iela 10 | 66939777 | info@cfla.gov.lv

